

Мярата на правото в правоотношението и правната връзка

Светла Кънева*

Резюме: Фундаментална характеристика на правната система мярата на правото отразява съдържателно-разпределителното свойство на правото. Прегопределена е от модела на правото в социалните отношения, изведен в правно отмереното изискване към субектите с правно качество и правна позиция. Служи на целта на правото, отмерените позиции в обем и качество в поведението на субектите посредством нормативните юридически актове, чрез конкретизиращи и индивидуализиращи актове, през правоотношението и правната връзка да преминават в съществуващото. Настоящата статия си поставя за цел да аргументира тезата, че правната мяра носи съдържанието на правото, вложено във всяка от формите на дължимост. Има своя типичен израз в правната връзка като част от правоотношението.

Ключови думи: мяра на правото, съдържание на правото, правна система, правни норми, правоотношение, правна връзка.

JEL: K490, K10.

1. Увод

Фундаментално свойство на правната система мярата на правото отразява съдържанието на правото.

Във философската верига смисъл-същност-съдържание, тя е продължение и конкретизация на правния смисъл, сменя разпределителното свойство на правото. Прегопределя всички правни форми, отразява количествено-качествена определеност на правноизискуемото или допустимо поведение на субектите на правото.

Мярата на правото отразява социалната обвързаност между хората в отношенията на разпределение и преразпределение на блага. Тя носи модела на правото в социалните отношения, изведен в правно отмереното изискване към субектите с правно качество и правна позиция. Служи на целта на правото, отмерените позиции в обем и качество в поведението на субектите посредством нормативните юридически актове, чрез конкретизиращи и индивидуализиращи актове, през правоотношението и правната връзка да преминават в съществуващото. Ще дадем аргументи към тезата, че правната мяра носи съдържанието на правото, вложено във всяка от формите на дължимост. То се съдържа в правната връзка.

2. Подход към мярата на правото

Подходът към изследване на мярата на правото като фундаментално правноразпределително съдържателно

* Светла Кънева е доктор, доцент в катедра „Публичноправни науки“ на УНСС.

свойство е предопределен от нейното функционално значение за Общата теория на правото и за Философията на правото. Във философската верига смисъл-същност-съдържание мярата на правото е продължение и конкретизация на правния смисъл. Тя е правногължимото количествено-разпределящо свойство на правото, което задава обема правна власт/мощ в поведението на субектите, покрива цялостността (Михайлова, 2013, 48) на правото като система. Закономерно приложим е аналитичният (епистемологичен) системен и по-конкретно феноменологичен подход към правото и правната мяра.

3. Мярата на правото носи модела на правото

Човекът съществува в и чрез общността, ето защо протичането на обществените отношения, свързани с разпределение и обмен на блага, се осъществява в рамките на реда. Той е предопределен от комуникацията между хората, зададена вследствие на съвместното им съществуване, зависи и от степента на общественото развитие. Преди да е наложено – нормирано и институционализирано, правото е изведено, оценено и положено в колективното и индивидуално общественото съзнание. Важно е поради своята обективна социална необходимост, полезност и значимост за човека и обществото. Ключовата роля на правото като модел на взаимна обвързаност, в който и чрез който се осъществява правото, съвсем не е само в нормата. Най-първите образци на правно значимо поведение, изначалният код на правото са позиции по повод блага. В своята архетипност, правото е жест, символ, ритуал, позиция по повод блага, осмислена

като „благо за мен“ и защитима като такава (Михайлова, 1996, 52). Нейната количествена определеност е зададена по различен начин предвид спецификата на обществените отношения, съдържа се в мярата на правото. В рамките на правния ред, правната мяра участва в начина да се притежават блага, носи и снема модела на двустранна обвързаност, както и в неговото количествено отмерване. Закономерно смисълът на правото, който човешкото съзнание извежда, е превеждане на фактически отношения на зависимости спрямо блага между страните в осмислени, полагащи се и взаимно оправдани позиции в рамките на правото като система.

4. Мярата на правото надхвърля нормативността в правото

Поддържаеме тезата, че мярата на правото надхвърля нормите в правото. Тя е екзистенциално плуралистична, защото е опредметена във всички правни форми на правногължимото и възможното поведение на субектите, които позитивното право предписва. Правната норма е основна структурна и съдържателна съставка на правото. Взета сама по себе си, тя не може да се издигне в единствен обект на правните науки (Ганев, 2003, 4). Макар да е централен елемент в механизма на правно регулиране, тя не може да обясни самостоятелно действието на правото. Правната норма е съществен и необходим елемент, който свързва емпирични дадености в едно конкретно явление на общественно-правната реалност, но не изчерпва съдържанието на правното, тя не е тъждествена с него, както обобщава Венелин Ганев. Поддържаеме тезата, защото мярата на правото, която очертава обема правно

съдържание, вложено във формите на отмереното, се съдържа не само в нормите. Механизмът на действие на правото се носи не само от нормите.

Мярата на правото отразява моделите на социалната действителност, съдържанието на правнорегулираното, вложено в качествено-количествения израз на правомощията на субектите. Състояние на обществените отношения, зададено чрез правни зависимости, мярата на правото е преценка за правостта относно това дали има или няма съответствие между реда, съществуващ в обществото, и дължимото чрез правнорегулативни способности на законите, подзаконовите норми, установени от държавата с действаща правна система (Михайлова, 1996, 54). Мярата на правото, изведена в права, задължения, забрани, е модел на дължимо поведение, което отмерва и разпределя правната власт между субектите по повод достъпа до блага. Фундаментално свойство на правото мярата на правото винаги *изисква, обвързва* поведението на субектите, включено в обществените отношения, като форма на взаимодействие между хората.

Процес на осъществяване на социалното предназначение на правото върху правното поведение на субектите, механизмът на правно регулиране (Алексеев, 1984, том 1, 30) показва връзката на правото с другите социални фактори (Михайлова, 1983, 234-238). Мярата на правото участва в механизма на правно регулиране като единство от структура и функциониране на правото, по което протича регулиращата (разпределителна) енергия на правото. Правото въздейства целенасочено върху поведението на социалните субекти чрез двата аспекта в механизма, в действието на правното

регулиране. Единият е предметен и покрива правните форми, с които правото въздейства, а вторият е функционален и съдържа специфичните функции и действия в техния обем в правнорегулативния процес. В обобщение двата аспекта разкриват нормативно-съдържателната природа на правото, която в единство очертава вида и обема правна власт, включена в дължимото битие на правото. Нормата не е единствен елемент в механизма на правното регулиране, сочещ функцията на правната мяра да отмерва. Тя се конкретизира в последващи правнорегулативни средства, индивидуализиращи и конкретизиращи разпределящата енергия на правото. Нормите поставят социалната реалност в отношение към правото абстрактно, а правоотношението поражда дължимост на отмереното на правните положения.

5. Мярата на правото в правоотношението

Разпределящата съдържателна енергия на правото след нормата се сменя в правоотношението. Явление на континенталната правна система правоотношението изразява дължимата императивна същност на правото и сменя правнодължимото – нормативното в различните звена в механизма на правно регулиране. Ще дадем аргументи към разликата между правоотношение и правна връзка, като поддържаеме, че правната дискурсна връзка съдържа в чист вид разпределителния съдържателен елемент на мярата на правото.

Тезите за същността на правоотношението показват редица различия и нюанси. Според едни автори, то е връзка между субективни права и юридически задължения, според други пряко регулира

поведението на субектите, заедно със субективните права и задължения (Ганев, 1977, 540), според трети е средство за конкретизация на нормите и превръщането им в субективни права и задължения (Торбов, 1992, 443), но предопределена от правнорелевантната воля на гържавата (Милкова, 2003, 164). Зависимостта на правоотношението от съдържанието на нормите приоритетно доказва същността му на нормативно-разпределително средство за правото, което сменя мярката на правото от нормативното към индивидуалното поведение на правните субекти. Това е цивилистична концепция (Георгиев, 1997, 105) за правоотношението, разглеждано най-общо като обществено отношение, което е регулирано от правната норма. Обяснението е основателно критикувано в теорията, защото е неприложимо в публичното право, където нормите не преобразуват налични обществени отношения.

Под влияние на немската правна теория се поддържа и схващането, че правоотношението предшества и е връзка с фактическото правомерно поведение на субектите. Позицията е изразена от Венелин Ганев и Витали Тагжер. Друго разбиране подкрепя, че правоотношението е индивидуално определено действително поведение на правните субекти, чието съдържание е реалното им взаимодействие (Колев, 1997, 49). Налага се главният въпрос за теорията и философията на правото, който предопределя същността на мярката на правото за отношението между фактическо и юридическо в правото. Открит остава и въпросът има ли правото самостоятелно собствено съществуване (битие), в което правната мяра отмира на всеки неговото в разпределителните и разменни отношения.

За да осъществява своята роля като конструкция в механизма на правно регулиране, правоотношението като понятие трябва да даде обяснение на правния механизъм в цялост, да смене разпределителната и регулативна енергия на правото. Различното реализиране в предмета на правно регулиране, нееднаквото протичане на обществените отношения не променя модела (Дачев, 2004, 253) (действието на правото) от смисъл-същност към съдържание на правото. Моделът на правото се съдържа в конструкцията на нормите, които я снемат в правоотношението. Ролята на правната теория е да върви пред нормативното, като обяснява действието на правото и връзката между различните звена в механизма на правно регулиране. Целта ни е да представим правото в неговото идеално битие като духовна, а не практическа дейност, защото правото и неговото реализиране са две различни социални дадености. Преди да бъде явление на реализиране то е идеално по замисъл и е факт на човешкото съзнание. Цялото право като система, която възражда свойствата императивност и нормираност, е явление на съзнанието. Колективното съзнание извежда социалните закономерности, оценява ги с оглед социално значими блага и цели, така те придобиват полезност. Вплита ги в модела на правото, насочва ги към индивидуалното съзнание на субектите. Позитивното право очертава вида и обема правна власт (съдържанието на правото), което обективното право влага, извежда, задавайки поведението на субектите.

Поддържахме тезата, че правото пречупва реалните обществени отношения, като ги структурира посвоему, преструктурира ги в модел на взаимодействие

и съотнасяне без да се превръща във фактическо поведение. Осъществяването на модела на правното явление, посредством юридическия акт, нормите, правоотношенията, субективните права и задължения е следване на модела на правото. Той се съдържа в правните норми, в правните средства, в които те се снемат. Правоотношението съдържа снетата обща изискуемост на нормата към субектите за вид обществени отношения. Нормите не се случват, а се следват, само така запазват идеалния си характер. Снемат се във всяко следващо звено в механизма на правно регулиране. Нормативността на правото чрез нормите задава и условията, и последиците. Правоотношението също е нормативно (Михайлова, 1996, 55) израз на дължимо отношение към социалната действителност, а не самата действителност (Дачев, 2004). То съдържа снетото – нормативно и задължително – условие, за да се съотнесе фактическото с модела на правото. Целта на правото е да отмери и зададе в количествено-качествена форма и последователност, позициите и действията, които обективно съществуват, и така да определи на всеки неговото като участник в реда на правото.

Мярата на правото съдържа и отмерва обема правна власт в количествените позиции на субектите, в реда на правото. Тя е зададена от спецификата на обществените отношения. Институтиите покупко-продажба, дарение, договор, семейство, не са плод на законодател, а са типизирани, абстрахираны и институционализирани в процеса на съвместния живот на хората. Колективното съзнание ги оценява, насочва към отмерени, не произволни, а справедливи и оправдани правни последици, зададени чрез

изискуемото поведение на субектите. То е свързано и с условията, и с последиците. Позитивното право отразява тази съдържателно зададена обществена връзка, отмерва я по вид и обем, задава я в поведението на субектите. Тя е ядрото на правната мяра като съдържателно и разпределително свойство на правото.

Юридическият факт, определян за правопораждащ правоотношението, повод за действието на нормите, е дължимо-идеално, той е предмет на моделиращо, предписващо, контролиращо действие на правото към субектите. Фактите на правото са типизирани, моделирани, предполагат определени последици, носят съдържалението на правото. В тях присъства отмерено изискване в обем и вид към поведението на субектите, затова са изразител на мярата на правото. Те съдържа дължими и отмерени условия и последици. Тях също ги създава човешкото съзнание, по Кант – човешкият разум.

Юридическият факт, считан трагично за правопораждащ, само стартира изискванията на нормата, доколкото нормата сочи факта в неговия обем, който допуска или не допуска да се осъществи съдържалението на правото, без да е реално настъпил. Фактът също е реципиент на свойството нормативност и дължимост, в него също се съдържа идеалното отмерено съдържаление на правото, на мярата на правото. Юридическият факт се определя като нормативен факт, за да се подчертае, че е част от нормативната действителност, а не от фактическата действителност (Ташев, 2004, 167). Вече сме пояснили при изследване на взаимовръзката с правния интерес, че юридическият факт не е причина за правоотношението, а само повод. Оценената отмерена и зададена в

последователност връзка между страните, въобще правото е причина за правоотношението (Радев, 1995, 192). Поддържа се тези изводи, защото те кореспондират с основната постановка, че всичко в правото е дължимо – императивно и отмерено. Съдържа осмисленото – закономерно и оценено от човека отношение към богатата, зададено и конкретизирано в правно отмереното дължимо поведение в определен обем за субектите. Мярата на правото сменя съдържанието на правото от смисъла – към същността в количествено-качествените правни отмерени позиции на субектите в допустимия им достъп до богатата на правото за определен вид обществени отношения.

Правоотношението възниква и се осъществява конкретно между субектите, но не напуска сферата на духовното. То е обвързаност на субектите от задължителния ред на правото, която се отразява в съзнанието и се сменя в количествено-качествени изисквания на правото към субектите, в мярата за определено поведение, вложено в правни позиции. Правоотношението е нормативно и конкретизира разпределящата същност на правната мяра, заложената в нормите между субектите посредством юридически факт, който ги включва в реда на правото. Поддържа се тезата, че правоотношението има мислено идейно съществуване (Ганев, 2003; Таджер, 1972), то все още не е човешки действия, не напуска духовното, макар да възниква и се осъществява конкретно между субектите, но следва нормативността на правото.

Правоотношението е самостоятелно правно явление, следва съществуващи закономерности за вид обществени отношения, които снемат нормативното, но не съвпада с тях. То не се свежда до

човешки действия, а се отразява в съзнанието на субектите като задължителна обвързаност между лицето и обществото, между човека и реда на правото. Снемането на правноразпределителната и нормативна същност на правото в съдържанието на правните позиции на субектите е подчинение на правото, което предшества фактичното поведение. Така е и при диспозитивните норми, при които правните субекти като измерение на правните позиции имат свобода дали да упражнят субективното си право, но включвайки се като субекти на реда, правните норми стават задължителни и за тях. От тук правоотношението е нормативно изискване на обвързаност на субектите с реда на правото, което пренася волята на обществото – държавата – към индивидуалното съзнание на субектите. Правоотношението ги конкретизира чрез изискванията на правото като субекти на определени правоотношения и ги включва в реда на правото.

Дължимият нормативен характер на правоотношението се поддържа в смисъл на съотнасяне (Дачев, 2004, 246) с модела/изискванията на правото. В същия уклон „действията и поведението като обект на правоотношението трябва да се разграничат внимателно от съдържанието на правоотношението“ (Ташев, 2004). Подкрепяме тезата, че правоотношението има идеално, дължимо съществуване, следва задължителното регулативно действие на мярата на правото, в частност на нормите, насочено към субектите на правото за определен вид правоотношения. То пренася императивната, регулативната и разпределителна енергия на правото от единен правопорядък (Дачев, 2004, 247). Правоотношението сочи общата задължителност на

правния ред за субектите, отмерен и зададен от правото, то е обвързаност между субекта и другите, подчиненост на реда, установен от нормите. Ролята на юридическия/нормативния факт е да снесе изискванията на нормите за правните качества и зависимост между тях от реда на правото предвид наличието на конкретни субекти на правото за даден вид отношения. Закономерно правоотношението се извежда винаги като публичноправна връзка, независимо от отношението между страните по правоотношението и предшества дискурсната връзка (Дачев, 2004, 228).

6. Правната (дискурсна) връзка и правоотношението

Ако правоотношението изразява нормативното съдържание на правото, зададеното от правния ред за вид обществени отношения, то взаимното съотнасяне на поведението на субектите е основата за отмерване обема правна власт на позициите за субектите, то е база за разпределящата същност на мярата на правото. Тя носи правното съдържание. Правото го отмерва чрез зададеното по вид и обем съдържание на правните позиции за субектите, отразяващо мярата на правото съотнесена към фактическото поведение на хората.

За да се отграничи дължимият императивен елемент от съдържателния характер на взаимните насрещни позиции на субектите, от *модела на правото*, се аргументират различни нюанси в същността на правоотношението. Тук са трудностите в определяне характера на връзката между страните в правоотношението. Единодушно се поддържа, че взаимната обвързаност между страните в двустранните правоотношения, които

преобладават в правото, е най-дълбоката същност на правоотношението. То е център на изследване при правния интерес, защото той съдържа единната същност на правото да задава надличностното отношение на правния ред към благата. То се сменя в отмерени условия за субектите (в мярата на правото). Тя трябва да покаже общия модел на характера на връзката между страните по правоотношението, да изведе съдържателната социална обвързаност между страните в правното регулиране.

За да се отграничи конструктивният императивен елемент от характера на нормативната връзка между двете страни по правоотношението, които показват две различни свойства в механизма на правото, обединени в теорията за правоотношението, се отграничава и аргументира понятието дискурсна или правна връзка. Отношение между позиции – на съвместност, на противоположност – принадлежащи на страни с определено правно качество, възникнали въз основа на юридически факт. Подкрепяме извода, че древните култури и римското право изграждат своята система върху схващането за обвързващата роля на правото и многообразието на *vincula iuris* (Дачев, 1997, том 1, 79). Тя изразява правна (дискурсна връзка), носеща социалното съдържание на правни зависимости. Поддържаеме тезата на автора, че тези две различни същности на правото се изразяват с едни и същи понятия, с понятието правоотношение. Правната връзка е явление на една обективност на съотнасяне на позициите в рамките на общността, тя изразява социална закономерност, доказала полезността си. Колективното съзнание я извежда и насочва към индивидуалното съзнание чрез

правноотмерената мяра за определено поведение в съответния обем. Субектите, страни по правоотношението, следват отношение на зависимост, независимост, която правото преднамира или задава. Тази зависимост носи социалната предопределеност на мярата на правото като съдържателно свойство на правото. Тя се определя с по-тясното понятие връзка в противовес на отношение (Колев, 1997, 34). Безспорно е, че различният начин на съотнасяне между страните предполага различен вид обвързаност – взаимност, насрещност – която правото отмерва чрез своята правнонормативна воля, сменя в измеренията на мярата на правото чрез правните позиции за субектите.

Подкрепяме твърдението, че мярата на определено правно поведение, зададено в количествено-качествена изискуемост за субектите, се съдържа в правната връзка. Тя носи предзагаденост, обективност или се създава от човека и правото я изисква чрез качество и количество на правната позиция в поведението на субектите. Открило естеството на взаимните обвързаности, където нещата важат като благо-неблаго, своечуждо, правото им придава правно битие (Михайлова, 2001, 24). Така смисълът на правото се сменя и конкретизира в обема правна власт чрез регулативните средства на правото, получава завършеност в измеренията на правната мяра в правната система. Мярата на правото получава правна конкретика чрез правните позиции – правни предписания – на права, задължения, заповеди, забрани.

Дискурсната теория за правото аргументира тезата, че правната позиция принадлежи винаги на субекта с правно качество, извън него няма правна позиция.

Същността на правото, разгледана като юридическия дискурс, се извежда чрез модел на съотнасяне между позициите на две страни с определени правни качества по повод конкретно благо (Дачев, 2004, 175). Тезата е обоснована и предвид същността на правния интерес, чрез който правото определя отношението – на допустимост, на недопустимост към едно благо – с оглед изискванията на реда. В своя количествено-качествен израз мярата на правото – съдържанието на правото – конкретизира по вид и обем правния интерес за субектите за вид обществени отношения. Мярата на правото следва правното качество на субекта, но не съвпада с него. Тук основна роля имат правоотношението и правната връзка, които не само сочат различни свойства в същността на правото. Те се полагат в задължителна последователност. Правоотношението предшества дискурсната връзка, защото разглежда неговото конкретно осъществяване/съотнасяне. Правоотношението сменя разпределящата енергия на правото от абстрактната норма – връзка между условия и последици към субектите с оглед изискванията на реда за съответното правно качество. Мярата на права, задължения, заповеди, забрани е обемът на съдържание на правната позиция, обвързано с качествата на страната, съответно и на двете страни (Дачев, 2004), насочено към отмерени правни последици (нови правоотношения). Мярата на правото се съдържа в правната връзка, сочи взаимна зависимост между страните, зададена от правоотношението, от нормите, от реда на правото.

Подкрепяме извода на теорията на юридическия дискурс, че традиционната

теория за правоотношението, което води до страни, предмет, съдържание или връзка между двете страни, обяснява съдържанието на правото. Правото осъществява преход от идеални абстрактни модели на дискурс към конкретното им установяване и от там реалното им осъществяване. Правоотношението като последователност сочи подчинението на реда, снета чрез правното качество на субектите. Дискурсната връзка в последователност конкретизира зададеното от реда на правото чрез правоотношението. Правната или дискурсната връзка съдържа мярата на правото в снет вид, защото очертава различния начин на съотнасяне/разпределяне – зависимост, независимост – в поведението на правните позиции на субектите в отношението им към определено благо. Разпределянето на ползата от благата по обем дава съдържанието на мярата на права, задължения, заповеди, забрани в техния количествен израз. Различното съотнасяне на позициите на страните, субекти на правоотношението – различната правна връзка – не променя факта, че при всички случаи следват модела, съдържателното изискване на правото. Мярата на правото сочи способността на правото да задава и отмерва съдържанието на правото чрез определяне на взаимните позиции на субектите, за да настъпят съответни последици. Дискурсната връзка е определена като същността на дискурса, на регулиращото съдържание на правото, което следват и обвързват позициите, без да ги създава. Дали е публичноправна, частноправна, едностранна, двустранна и показва различия в осъществяването си, тя винаги снета абстрактния ред на правото с оглед правното качество на субекта

към определено съотнасяне за страните. Отразява съдържателните зависимости на двустранните позиции на субектите по повод правнозначимо благо, изразява мярата на правото.

Дискурсната връзка е синоним на съдържателна връзка между качества на субектите за вид обществени отношения. Тя е следване на задължителния модел на правото за определено поведение, зададено от нормите. Тя е немислима и несъществуваща извън определен нормативен ред и снета съотносимостта на правните позиции в поведението на субектите спрямо тяхното качество към нейната количествена определеност. Обемът на правната позиция очертава мярата на правнорегулативните средства в техния обем.

Юридическият факт включва субектите с позициите в реда на правото чрез правоотношението, а правната връзка обвързва позициите с оглед изискванията на реда, конкретизира ги с определен обем правна власт на забрани, заповеди, субективни права. Правните позиции са съдържанието на мярата на правото в тесен смисъл, в полето на правните състояния, на императивното, дължимото, правноотмереното. Мярата на правото в широк смисъл носи съдържанието на правото, което пронизва цялата правна система, преминава във всички звена в механизма на правно регулиране.

7. Заключение

Съдържателно свойство на правото, правната мяра изразява селектирани свойства и характеристики на регулираните отношения, но не съвпада с тях. Тя е дължимо разпределящо фундаментално свойство на правото. Чрез нормите задава многократно повтарящото

се, превръща го в стабилно, обосновано, полезно. Правоотношението, част от правногължмото, изразява селектирани качества на фактическото, чрез което осъществява прехода от идеални и абстрактни модели на ред към тяхното конкретно установяване въз основа на индивидуализация на субектите. Ако правоотношението сочи задължителната по-чиненост на правото за субектите, то правната връзка очертава как се реализира съдържателно-разпределителното

свойство на правото за вид обществени отношения. Правната връзка съдържа в снет вид мярката на правото, която задава вида и обема на правните позиции, сочещи допустимото поведение на субектите. Правоотношението и правната връзка не се конкурират, а следват последователни необходими различни свойства на правото. Очертават еднинната съдържателна – императивна и правно-разпределителна – природа на правото.

Цитирани източници (References):

1. Алексеев, С. (1984). *Обща теория на правото*. София, издателство „Наука и изкуство“. (Alekseev, S. (1984). *Obshta teoria na pravoto*. Sofia, izdatelstvo „Nauka i izkustvo“)
2. Ганев, В. (2003). *Курс по обща теория на правото*. Увод. *Методология на правото*. София, издателство „Юриспрес“. (Ganev, V. (2003). *Kurs po obshta teoria na pravoto*. Uvod. *Metodologia na pravoto*. Sofia, izdatelstvo „Yurispres“)
3. Георгиев, В. (1998). *Публични правоотношения*. София, издателство „Сиела“. (Georgiev, V. (1998). *Publichni pravootnoshenia*. Sofia, izdatelstvo „Siela“)
4. Дачев, Л. (1999). *История на политическите и правни учения*. Дял I. *От древността до буржоазните революции*. София, издателство „Свида“. (Dachev, L. (1999). *Istoria na politicheskite i pravni uchenia*. Dyal I. *Ot drevnostta do burzhoaznite revolyutsii*. Sofia, izdatelstvo „Svida“)
5. Дачев, Л. (2004). *Юридически дискурс*. Русе, издателство „Свида“. (Dachev, L. (2004). *Yuridicheski diskurs*. Ruse, izdatelstvo „Svida“)
6. Колев, Т. (1997). *Правни отношения и правни връзки*. Благоевград, издателство „Благоевград 1997“. (Kolev, T. (1997). *Pravni otnoshenia i pravni vrazki*. Blagoevgrad, izdatelstvo „Blagoevgrad 1997“)
7. Милкова, Д. (2003). *Обща теория на правото*. София, Юриспрес, УИ „Св. Климент Охридски“. (Milkova, D. (2003). *Obshta teoria na pravoto*. Sofia, Yurispres, UI „Sv. Kliment Ohridski“)
8. Михайлова, М. (1983). *Цел и целесъобразност в правото*. София, издателство „Наука и изкуство“. (Mihaylova, M. (1983). *Tsel i tselesaobraznost v pravoto*. Sofia, izdatelstvo „Nauka i izkustvo“)
9. Михайлова, М. (1996). *Обща теория на правото*. София, УИ „Св. Климент Охридски“.

- (Mihaylova, M. (1996). *Obshta teoria na pravoto*. Sofia, UI „Sv. Kliment Ohridski“)
10. Михайлова, М. (2001). *Правото – смисъл, сянка, противоположности*. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“.
(Mihaylova, M. (2001). *Pravoto – smisal, syanka, protivopolozhnosti*. Sofia, Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“)
11. Михайлова, М. (2013). *Правото в неговата цялост*. София, издателство „Феней“.
(Mihaylova, M. (2013). *Pravoto v negovata tsyalost*. Sofia, izdatelstvo „Feneya“)
12. Радев, Д. (1995). *Обща теория на правото*. София, издателство „Лик“.
(Radev, D. (1995). *Obshta teoria na pravoto*. Sofia, izdatelstvo „Lik“)
13. Таджер, В. (1972). *Гражданско право на НРБ. Обща част. Дял I*. София, издателство „Наука и изкуство“.
(Tadzher, V. (1972). *Grazhdansko pravo na NRB. Obshta chast. Dyal I*. Sofia, izdatelstvo „Nauka i izkustvo“)
14. Ташев, Р. (2004). *Обща теория на правото. Основни правни понятия*. София, издателство „Сибѝ“.
(Tashev, R. (2004). *Obshta teoria na pravoto. Osnovni pravni ponyatia*. Sofia, izdatelstvo „Sibi“)
15. Торбов, Ц. (1992). *История и теория на правото*. София, издателство БАН.
(Torbov, Ts. (1992). *Istoria i teoria na pravoto*. Sofia, izdatelstvo BAN)

Myarata na pravoto v pravootnoshenieto i pravната връзка

Svetla Kaneva

Measure of Law in Legal Relationship and Legal Connection

Svetla Kaneva

Abstract: A fundamental characteristic of the legal system, the measure of law reflects the substantive-distributive property of law. It determines the pattern of law in social relations, derived in the legally measured requirement to subjects with legal quality and legal position. It serves the purpose of law, the measured positions in volume and quality in the behavior of the subjects through the normative legal acts, through specifying and individualizing acts, through the legal relationship and the legal connection to pass in the existing. This article aims to argue that legal measure carries the content of right embedded in each form of dueness. It is contained in the legal connection.

Key words: measure of law, content of law, legal system, legal relationship, legal norms, legal connection.

JEL: K490, K10.